

Walk for Nature

Linter 23 april 2017

GETEVALLEI PERSPECTIEF 2042

Riviersysteem met robuuste natuur en aaneengesloten natuurcomplexen: een eldorado voor biodiversiteit en een stevige klimaatbuffer

De Walk for Nature is een klassieker van Natuurpunt Oost-Brabant waar de vereniging elk jaar op een wandel- en beleevingsdag een groot project van Natuurpunt in Oost-Brabant in de kijker zet. Waar ze aantoont hoe inzet van onderuit en van vrijwilligers de zaken in beweging kan zetten om te komen tot meer en betere biodiversiteit en de uitbouw van een natuurlijke structuur. De Walk for Nature is ook een oproep om de dagdagelijkse bekommernissen en muizenissen te overstijgen en te durven denken in een langetermijnperspectief voor meer en duurzame natuur. En daarbij voldoende ambitie te tonen. De moed te hebben om te mobiliseren rond dit perspectief en er samen aan verder te werken.

Waterrijke vallei met afwisselend waterriet, moerassige ruigten, broekbossen: grootse en robuuste natuur voor de toekomst. 'Getevallei Perspectief 2042' een eldorado voor biodiversiteit. Foto Pieter-Jan Alles

De Walk for Nature 2017 Gete komt precies op tijd. In deze streek is van onderuit en vanuit de lokale Natuurpunt-afdelingen de laatste twee decennia natuurbehoud duidelijk in beweging gezet. Natuurpunt ziet het als een grote uitdaging om de Getevallei vanaf de taalgrens in Hoegaarden, over Tienen, Landen, Linter, Zoutleeuw, Geetbets tot aan de monding in Halen als een aaneenschakeling van samenhangende grote natuurcomplexen van Europese allure te realiseren. Lees duidelijk: één aaneenschakeling van grote en samenhangende natuurcomplexen van Europese allure.

De Walk for Nature wil de realisaties van de afgelopen twee decennia in de kijker zetten, en tegelijkertijd vooruit kijken naar 2042. Dan gaat de fameuze betonstop in. En zal het nog meer dan nu duidelijk zijn dat klimaatbuffering noodzakelijk is om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen. Er staan ons immers zowel langdurige droogte- als neerslagperiodes te wachten en daarbovenop hevige stortbuien met neerslagpieken (cfr. Symposium Natuurpunt Oost-Brabant 18 februari 2017: *Nood aan een robuust landschap en functionerende valleisystemen met het oog op klimaatbuffering en versterking van de biodiversiteit*. Zie: www.natuurpuntoostbrabant.be).

Nu 1000 ha als lappendeken in beheer

Anno 2017 is er ca. 1000 ha beheerd natuurgebied gerealiseerd door Natuurpunt en de Provincie Vlaams-Brabant. Maar wat nu nog een lappendeken is van percelen kriskras met daartussen meer intensief gebruikte kavels kan in de toekomst tot volle ontwikkeling en maatschappelijke functievervulling komen. We spreken van een bijzondere functionaliteit rond natuur, biodiversiteit, klimaatbuffering en ruimte voor de rivier, en dit via een mozaïek van grote, meer aaneengesloten natuurcomplexen. Hier kan ruimte worden gegeven aan de rivier en aan natuurlijke processen. Als dunbevolkte en landschappelijk uitgestrekte riviervallei met veel structurele variatie, biedt de Getevallei eindeloos potentieel om tal van ecosysteemdiensten te vervullen. De Walk for Nature wil dergelijk perspectief voor de Getevallei onder de aandacht brengen als een essentiële en in Vlaanderen unieke troef. Hier kan worden gebouwd aan de toekomstige aantrekkelijkheid van Getestreek, om er te leven en te werken, te investeren en te recreëren.

Natuurpunt en de Natuurpunt-afdelingen Velp-Mene (Hoegaarden en Tienen), Linter, Gete-Velp (Zoutleeuw en Geetbets) en Landen, en ook de Provincie Vlaams-Brabant leveren hier de laatste jaren uitzonderlijk werk met de uitbouw van een keten van beheerde hoogwaardige natuurgebieden. De ca. 1000 ha zijn hotspots voor biodiversiteit en voor de natuur- en landschapsbeleving in een hele regio.

Natuurgebieden als een eldorado van biodiversiteit

In de valleien van Grote en Kleine Gete gaat het stroomafwaarts om de volgende gebieden. Ten zuiden van Tienen is dat de Spoorwegzate-Getebeemden in Hoegaarden (ca. 23 ha). Het Tiens Broek, Doysbroek-Viskot en het provinciaal Natuurontwikkelingsproject Grote Getevallei (ca. 265 ha in Tienen, Linter en Zoutleeuw), Meertsheuvel ter hoogte van de samenvloeiing van de twee Getes en Bolwerk-Leeuwse Getevallei (samen ca. 22 ha) vullen de keten verder aan, samen met provinciaal domein Het Vinne en Klein Vinne (ca. 140 ha in Zoutleeuw). Na de samenvloeiing verbreedt de Getevallei, en op het

grondgebied van Geetbets groeide Aronst Hoek, incl. Betserbroek en Rummens Bos, uit tot een complex van meer dan 340 ha. In Ezemaal-Landen situeert zich een beheerd graslandencomplex in de vallei van de Kleine Gete. Ook Rosdel-Schoorbroekbeek (ca. 89 ha te Hoegaarden) en het complex Mene-Jordaanvallei met Meldertbos en Wijtboek (Boutersem, Hoegaarden en Tienen, ca. 140 ha), het Aardgat in de vallei van de Kleinbeek te Tienen (ca. 7 ha) behoren tot het stroombekken van de Grote Gete en vallen binnen het Strategisch Project Gete. En voor Landen moeten we voor het stroombekken ook nog de Beemden toevoegen (ca. 16 ha).

Van Lappendeken tot clusters van grote aaneengesloten natuurgebieden met grootse riviernatuur

Vooraf de clusters ten noordoosten van Tienen – als meest kenmerkende en omvangrijke clusters binnen onze regio – lenen zich tot ontwikkeling van grootse riviernatuur. Daar kunnen versterking van biodiversiteit en klimaatbuffering op een geïntegreerde manier aangepakt worden. Binnen een duurzame en toekomstbestendige landschapsvisie vormen deze bestaande natuurclusters essentiële stapstenen voor de verdere ontwikkeling van een robuust rivierbekken met meer ruimte voor natuur en ruimte voor een levend rivierecosysteem. Het versterken en aaneenschakelen van de bestaande natuurcomplexen in opbouw tot grote, aaneengesloten natuurgebieden van Europees belang is de doelstelling.

Grootse Riviernatuur met soorten als zwarte ooievaar, woudaap, reigerachtigen, zwarte stern

Naast beheer van de belangrijkste soorten- en structuurrijke graslandcomplexen met oog voor hun cultuurhistorische waarde is er hier ruimte en toekomst voor grootse riviernatuur met een herstellende waterhuishouding en spontane processen. Doelsoorten zijn o.a. grauwe klauwier, kamsalamander, wulp, kievit, geelgors. De Getevallei biedt eveneens ruimte voor moerassen in verschillende stadia: waterpartijen met waterriet, moerassige ruigten, vochtige en ruigere overstromingsgraslanden, broekbossen in allerlei vormen met dood hout en ruimte voor natuurlijke processen. Doelsoorten

Zwarte ooievaar, nu een zeldzame verschijning, maar in de visie 'Gete Perspectief 2042' een doelsoort. Foto Pieter-Jan Alles

zijn hier bv. zwarte ooievaar, zwarte stern, porseleinhoen, waterral, roerdomp, woudaap, blauwborst, reigerachtigen. Ook soorten zoals bever, waterspitsmuis en moerasprinkhaan krijgen er kansen.

Leefgebied voor de Europese Habitatsoort roerdomp

Bij de taakstelling van Vlaanderen in het kader van soorten voor de Europese Habitatdoelstelling komt de Getevallei in aanmerking voor een taakstelling als leefgebied voor drie tot vijf koppel roerdomp (afbakening leefgebied waterriet). En dit respectievelijk in de zone 'Vinne-Klein Vinne', deel tussen Gete en 's Hertogengracht, in het provinciaal natuurontwikkelingsproject Grote Getevallei en verder ter hoogte van Meertsheuvel en in delen van Aronst Hoek. Deze gebieden kunnen een populatie die samenhangt met deze van Demervallei in stand houden.

Eldorado van biodiversiteit gekoppeld aan een forse klimaatbuffer

Kortom, met voldoende durf en ambitie kan hier een geheel tot stand komen met een hoge natuur- en recreatieve belevingswaarde. Dat laatste doordat ook grotere soorten zoals bever, water- en moerasvogels allerlei en typische valleigebonden soorten er volop kansen krijgen. De parallel hiermee geboden diensten van water- en klimaatbuffering worden dan volop benut. In de Getevallei werd het laatste decennium veel in beweging gezet rond de versterking en erkenning van de vallei als natuurcomplex met naar Vlaamse normen unieke mogelijkheden. En met succes. De komende jaren is het zaak om deze gebieden verder uit te bouwen tot grootse aangesloten complexen die grotendeels hydrologisch hun eigen regime kennen, zoveel mogelijk onafhankelijk van de waterhuishouding buiten deze complexen.

Links: Voor roerdomp heeft Vlaanderen een taakstelling in het kader van de Europese Richtlijnen. Ruimte voor waterriet moet een duurzame populatie in de Getevallei garanderen. Foto VildaPhoto © Yves Adams

Onder: Ruimte voor water en ruimte voor de rivier: klimaatbuffering en versterking van biodiversiteit. 'Gete Perspectief 2042'. Foto Pieter-Jan Alles

Versterking van biodiversiteit, klimaatbuffering en ruimte voor water en voor een levende rivier gaan hier hand in hand, en zullen ook de recreatieve structuur en mogelijkheden versterken. Dit biedt kansen voor de economische ontwikkeling van de Getetstreek, zeker in combinatie met het rijke historische erfgoed ervan. Het wordt aantrekkelijker hier te wonen waardoor de lokale dienstensector een stimulans krijgt. Het biedt volop bijkomende kansen voor de ontwikkeling van allerlei recreatieve diensten en streekproducten. Ecosysteemdiensten à volonté!

Grootse riviernatuur insteek van NPOB bij het strategisch project Getetstreek

Voor de toekomst van de Getevallei komen nu een aantal zaken samen die, als de kansen worden gegrepen, tot een stroomversnelling kunnen leiden. De erkenning van een integraal natuurcomplex t.h.v. de Grote Getevallei waar verschillende partners elk met hun eigen taakstelling en inzichten de kar trekken. De bekkenbeheerder die in opdracht van de Provincie Vlaams-Brabant in een integraal kader moet kijken welke de mogelijkheden zijn voor wateropvang. De samenwerking tussen

Natuurpunt en waterbouwkundigen om te kijken hoe wateropvang en natuurlijkheid kunnen samengaan. Een strategisch project Getetstreek en de horizon van het beleidsplan Ruimte Vlaanderen met een radicale keuze om de bestaande open ruimten open te houden en de ontwikkelingen te laten plaatsvinden in de versterkte kernen en dorpen, ook in het landelijk gebied. De Getevallei met zo'n grootse natuur is dé kans om de streek op te waarderen en op de kaart te zetten.

Met de Walk for Nature zet Natuurpunt Oost-Brabant in samenwerking met alle betrokken afdelingen dit perspectief voor de Getevallei 2042 op de agenda. Hierrond zullen de afdelingen verder werken. Bovenstaand perspectief zal ook onze inbreng zijn bij het uittekenen van het Strategisch Project Getetstreek en onze inbreng bij het ruimtelijk en milieubeleid voor de toekomst. De Getevallei van de gewestgrens in Hoegaarden tot in Halen en van Ezemaal tot Zoutleeuw voor de Kleine Gete, biedt ultieme kansen voor streekontwikkeling en een eigen streekidentiteit. De Walk for Nature 2017 zet niet alleen deze kansen en mogelijkheden in de kijker, maar nog belangrijker, schetst een ambitieus beeld van waar we in een eerste fase binnen tien jaar en later tegen 2042 willen staan.

Overstroombare winterse graslanden: overwinteringsgebied voor de zeldzame wilde zwaan en tegelijkertijd leefgebied voor de wulp.
Foto Wim Fourie

Walk for Nature 2017

Wandelen voor meer Biodiversiteit

LINTER, ZONDAG 23 APRIL GETEVALLEI PERSPECTIEF 2042

Op zondag 23 april 2017 organiseert Natuurpunt Oost-Brabant, Regionale Vereniging Natuur en Landschap i.s.m. Natuurpunt Linter en Natuurpunt Gete-Velp de Walk for Nature 2017. Thema: Getevallei Perspectief 2042, van de gewestgrens in Hoegaarden tot de provinciegrens. We strijken daarvoor neer in Linter. Zowel op de locatie als elders in de Getevallei vinden meerdere activiteiten plaats.

Voormiddag

- **7u00 en 8u00: Geleide Vroege vogelwandelingen**
- **9u00 tot 13u00:** doorlopend koffie, thee en koffiekoeken voor € 5
- **10u00 - 12u00: Symposium 'Getevallei Perspectief 2042'.** Riviersysteem met robuuste natuur en aaneengesloten natuurcomplexen: een eldorado voor biodiversiteit en een stevige klimaatbuffer
 - Marc Wijnants, burgemeester Linter: welkomstwoord
 - Wim Fourie en Kevin Lamberts, beheerteam Getevallei: Natuurbeheer in de Getevallei anno 2017. Doelstellingen, resultaten en concrete werking.
 - Hugo Abts, voorzitter Natuurpunt Oost-Brabant: Getevallei Perspectief 2042. Werken aan een ambitieus programma van grootse riviernatuur: symbiose tussen klimaatbuffering en versterking van biodiversiteit.
 - Tie Roefs, gedeputeerde Vlaams-Brabant: Het provinciaal biodiversiteitsbeleid en de plaats van de Gete hierin.
 - Voorstelling 2 nieuwe koestersoorten: grauwe klauwier en roerdomp. Ludieke voorstelling door leerlingen van de Freinet-school Zoutleeuw en inhuldiging door de 4 burgemeesters van de Getegemeenten.
- **Aansluitend receptie**

Namiddag

Vanaf 13u00 tot 18u00 doorlopend:

- Start gezinswandelingen op aangeduide wandelcircuits met landschapsposten. Starten kan tot 16u30. Landschapsposten met aandacht voor natuurfkans en natuurontwikkeling in de Getevallei. Er is een kort (5 km) en een langer circuit (circa 10 km).
- Zoekcircuit voor kinderen op het korte circuit.
- Vanaf 13u00 doorlopend op het terrein:
 - Tentoonstelling met kunstwerken van vrijwilligers
 - Infostand van Natuurpunt
 - Standjes van Velt, Het Vinne, Regionaal Landschap Zuid-Hageland, Den Dolaard, de Getehiker, Overleef. Velt en Overleef zorgen ook voor een spelelement voor kinderen en het Vinne zorgt voor de activiteit 'waterdiertjes scheppen'.
 - Jef Aerts leest voor uit zijn laatste prentenboek: De kersenhemel.
 - Grime
 - Mogelijkheid tot gezellig iets te drinken of te eten.
 - Muzikale opluistering door The Fast Flying Vestibules (We play a little sad, we play a lotta glad and a few of 'cheatin' songs)

AFSPRAAK

Einde Getestraat te Neerlinter

DEELNAME

Bijdrage reservatenfonds aankoop natuurgebieden Getevallei en Oost-Brabant:

Leden Natuurpunt:

€ 2 per persoon of € 4 per gezin.

Niet-leden:

€ 5 per persoon of € 10 per gezin.

Gratis voor wie ter plaatse lid wordt.

PARTNERS

De gemeenten Linter, Geetbets, Kortenen en Zoutleeuw, het Regionaal Landschap Zuid Hageland, de provincie Vlaams-Brabant, Den Dolaard, De Getehiker, Het Vinne, Velt en Overleef

www.walkfornature.be
www.natuurpunttoostbrabant.be
www.natuurpuntgetevelpe.be

GRAUWE KLAUWIER

ROERDOMP

Foto's: Pieter-Jan Alles, Foto grauwe klauwier: Ywan Lewyelle

